

СЕКЦІЯ 5. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Бойко Юлія Валеріївна

(наук. керівник – канд. екон. наук, доцент Щербіна О. С.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ ВПЛИВУ РЕКЛАМИ НА СПОЖИВАЧА

Реклама являє собою невід’ємну частину стратегії збуту товарів чи послуг підприємства. Використовуючи класичні методи рекламування, їх ефективність не завжди може відповідати очікуваним результатам. У процесі використання інноваційних підходів до створення рекламного послання підприємство може отримати найбільш ефективний зворотний зв’язок з боку споживачів та потенційних покупців та мати змогу моментально змінювати свою рекламну діяльність. Рівень інноваційності в рекламі можна діагностувати за трьома критеріями:

- 1) використання професійного технічного забезпечення;
- 2) використання новітніх комп’ютерних технологій;
- 3) використання нестандартних способів подачі інформації, що виявляється в появі інноваційних рекламних форм.

Сучасний споживач є достатньо розбірливим і відрізняється високою поінформованістю, тому звичних методів впливу реклами недостатньо. Варто приділяти увагу психологічним прийомам впливу, що проявляються не лише у відносинах батьків і дітей, учнів і вчителів, чоловіків і жінок, а й у рекламній діяльності.

Основи психологічних впливів на споживача за допомогою реклами формувалися великою кількістю таких вчених та психологів: У. Д. Скотт, Е. Дихтер, К. Мозер, В. І. Бородіна, Є. В. Сидоренко та ін. Більшість джерел містять в собі інформацію щодо класичних методів рекламування, однак постає питання, чи можливо використовувати ці базові методи в умовах сучасного ринку.

Рекламна діяльність є динамічною та чутливою до зовнішніх факторів. Зважаючи на це, необхідно своєчасно реагувати на зміни у суспільстві. Проте використання перспективно-ефективних методів є неідеальним, якщо не структурувати ці методи та не виділити особливості застосування кожного з них [3].

Під час застосування психологічної науки створюються умови взаємодії між споживачем та рекламодавцем, які сприяють збуту товарів чи послуг. Реклама повинна привертати увагу, доносити інформацію про товар, в цьому її суть. Секрет дієвої реклами полягає у використанні особливостей людської психології, оскільки найчастіше вона діє не на логічному рівні, а на рівні емоцій та підсвідомості [2]. У такому разі необхідно використовувати такі психологічні прийоми, за допомогою яких існуватиме вплив на споживача у вигляді актуалізації у нього неусвідомлюваних потреб й формування нових.

Одним із наявних прийомів психологічного впливу можна вважати застосування в рекламних посланнях нейролінгвістичного програмування (НЛП). Воно пов’язане зі способами отримання, обробки та зберігання інформації у пам’яті споживача. До НЛП відносять такий прийом, як мовні пресупозиції. Він полягає у побудові речення так, що фокус з основних тверджень зміщується на деталі. Прикладом застосування такого прийому може слугувати реклама «Кола-коли», в якій звучить такий текст: «Ви можете взяти „Кока-колу” в новій великій пляшці та отримати більше за ту саму ціну». У наведеному прикладі вибір тепер між об’ємом пляшок, а не між «Кока-колою» та іншим виробником [1].

Маніпулювання цінностями також є дієвим прийомом. У ньому базові цінності суспільства пов’язують із товаром. Наприклад, реклама «Kinder Pingu»: «Смаченьке – дітям!». У ній відбувається апелювання до сімейних цінностей, до того, що кожна матір любить свою дитину та намагається їй віддати усе найкраще, найсмачніше. Також прикладом може бути реклама «Nike», у якій звучить слоган: «Для того, аби рекламувати „Nike”, не обов’язково мати ідеальне тіло». У цьому прикладі відбувається гра на сприйнятті людини самої себе.

Створення комплексних еквівалентів, тобто об'єднаних фактів, які не мають чіткого та логічного зв'язку. Наприклад, реклама «Tide»: «Хороші господині обирають „Tide”». Споживач може дійти такого висновку, що якщо господиня обрала «Tide», тому вона хороша господиня [3].

При використанні синестезії відбувається поєднання різних асоціацій. Наприклад, соціальна реклама від «Greenpeace». У ній використовується пластмасове сміття у вигляді гранати поряд із лозунгом: «Як тільки ви це викидаєте, воно перетворюється у зброю. Зупиніть війну». Образ гранати у більшості асоціюється з війною, а отже, й викидання сміття у такому разі викликати негативні емоції.

Використання вірусних думок у сучасному суспільстві набуває великої популярності. Вони поширюються хаотично та мають прихований сенс. Прикладом може бути фотопроект «Follow me» створений Мурадом Османом, що став вірусним та був використаний у багатьох рекламних кампаніях.

Рефреймінг використовується у випадках, коли необхідно акцент із реальних властивостей товарів змістити на більш вигідні для рекламодавців. Дуже часто він застосовується у рекламі алкогольних напоїв, наприклад, «Малинівка – свято є!». У такому разі напій у споживачів асоціюється з розвагами та веселощами [1].

Народні традиції також можуть фігурувати у рекламі. Наприклад, міні-екскурс у минуле України, що починається зі слів «Із давніх давен...», у рекламі Львівського пива. Автор реклами посилається на почуття національної гідності та гордості за культурні особливості споживача [2].

Також у рекламному зверненні можуть використовуватися риторичні запитання, відповідь на яких завжди буде «так». У рекламі туші «Margaret Astor» питання: «Ви давно шукаєте туш, яка б трималася на віях 24 години?». У цьому разі споживач відповість ствердно на це запитання, що у свою чергу дасть відповідь і на те, що таку туш знайдено.

Гумор є простим, однак достатньо дієвим психологічним прийомом. Він налаштовує на позитивне ставлення споживача до реклами. Наприклад, у рекламі джинсів було використано такий лозунг: «Ці джинси випробували на тваринах, вони їм не підійшли». Реклама викликає у споживачів посмішку, а отже, і реакцію на рекламне послання, тому свідомо або підсвідомо вони запам'ятовують виробника із таким лозунгом.

Будь-яке рекламне послання – це насамперед сукупність образів і символів, які становлять єдине ціле, спрямованих на створення асоціацій з рекламованим об'єктом. Відповідаючи на питання: «Чи можливо використовувати ці базові методи в умовах сучасного ринку?» – можна сказати, що можливо, однак одних цих методів недостатньо. Необхідно також застосовувати інноваційні методи та враховувати психологічні особливості.

Переваги використання психологічних прийомів полягають у більш ефективному впливі рекламного послання на споживача. У них враховуються свідомі та несвідомі людські бажання. Також вони виділяють рекламу серед інших послань і привертають увагу. Досить часто реклама з використанням психологічних прийомів є не традиційною та не сприймається як реклама, тому викликає більше довіри у споживачів.

Однак використання психологічних методів може мати й недоліки. Насамперед це пов'язано з тим, що усім споживачам догодити складно. Хоча у таких прийомах головну роль відіграє людська психологія, але один й той же прийом не буде дієвим для різних соціальних прошарків. Так, наприклад, те, що може зацікавити дитину, може зовсім не цікавити дорослого.

Список використаних джерел

1. Бутенко Н. Ю. Соціальна психологія в рекламі: навч. посіб. К. : КНЕУ ім. Гетьмана, 2006. 380 с.
2. Карпчук Н. П. Маніпулятивні технології в рекламі. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. Міжнародні відносини: наук. журн. / гол. ред. Н. Н. Коцан. Луцьк, 2009. № 11.
3. Психологія реклами: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : КНТЕУ, 2016. 384 с.

